

Federal Republic of Somalia
Galmudug State of Parliament
Office of the Speaker

Tix: XGBGM/0038/21

Tar: 31 August 2021

Ku: Madaxweynaha Dawlad Gobaleedka Galmudug

= Dhusamareb=

Og: Madaxweyne Kuxigeenka Dawlad Gobaleedka Galmudug

= Dhusamareb=

Og: Guddoomiyaha Maxkamada Sare ee Dawlad Gobaleedka Galmudug

= Dhusamareb=

Ujeedo: Soo Gudbin Shuruuc uu Ansixiyey Golaha Sharci-dejinta DGGM Mudane Madaxweyne,

Iyada oo la tixraacayo warqadaadii sumadeedu aheyd Tix:DGG/XMKG/D0091/6/21 kuna taariikhaysneed 09/06/2021 kana timid Madaxweyne Kuxigeenka DGGM u jeed-keeduna ahaa soo gudbin Hindise Sharciyeedyo ka yimid Golaha Wasiirada si Baarlamaanku uga guto Waajibkiisa Dastuuriga ah.

Golaha Sharci-dejinta DGGM ayaa ku Ansixiyey Kalfadhigiisa 2aad ee Sanadkaan 2021, Fadhiyadiisii 19, 20, 23, 25, 26 iyo 27, Shuruucda kala ah;

1. Sharciga Kalluumeysiga Dawlad Gobaleedka Galmudug Sharci LR:005. 30 June 2021.
2. Sharciga Nidaaminta & Naqshadeynta Magaalooyinka Galmudug Sharci LR:006. 04 July 2021.
3. Sharciga Dakhliga Dawlad Gobaleedka Galmudug Sharci LR:007. 07 July 2021.
4. Sharciga Khidmadaha & Ujuurooyinka Kalluumeysiga Badda Galmudug Sharci LR:008. 11 July 2021.
5. Sharciga Shirkadaha Ganacsiga Dawlad Gobaleedka Galmudug LR:009. 12 July 2021.
6. Sarciga Nootayada Dawlad Gobaleedka Galmudug LR:010. 14 July 2021.

Mudane Madaxweyne adiga oo gudanaya Waajibkaaga Dastuuriga ah waxaan kusoo gudbinaynaa 6 daan Sharci ee kor ku xusan si aad ugu meel-mariso Xeer Madaxweyne, kadibna loogu soo saaro faafinta rasmiga ah ee Dawlad Gobaleedka Galmudug.

M.ne Dr. Maxamed Nur Gacal

Guddoomiyaha

Baarlamaanka DGGM

E-mail: speaker@galmudugparliament.gov.so

Website: www.galmudugparliament.gov.so

SHARCI Lr.007

Taariikh: 02/12/2021

Ansixinta Sharciga Dakhliga Dowlad Goboleedka Galmudug

Madaxweynaha Dowlad Goboleedka Galmudug

- MARKUU ARKAY:** Qodobka 50aad farqadda 12aad ee Dastuurka Dowlad Goboleedka Galmudug;
- MARKUU ARKAY:** Qodobka 35aad Farqaddiisa 1aad ee Dastuurka dowlad Goboleedka Galmudug;
- MARKUU ARKAY:** Warqadda Guddoonka Baarlamaanka Galmudug Tix: XGBGM/0038/21 ee 31 August 2021 kuna saabsan ansixinta Sharciga Dakhliga D.G.G.M
- MARKUU TIXGELIYAY:** Baahida Galmudug ay u qabto Sharcigaan

Waxaa uu Madaxweynuhu Soo Saaray Xeerkaan:

Qodobka 1aad:

Laga bilaabo marka uu Madaxweynuhu saxiixo, waxaa la ogolaaday ansixinta Baarlamaanka ee Sharciga Dakhliga D.G.G.M

Qodobka 2aad:

Xeerkaan waxa uu dhaqangelayaa marka uu Madaxweynuhu saxiixo wuuna saxiixay Waxaa dhamaan la baabi'ay Sharci iyo Xeer kaste oo ka soo horjeedo waxaana lagu soo daabici doonaa Faafinta Rasmiga ah ee DGGM.

Madaxweynaha Dowlad Goboleedka Galmudug

Mudane Axmed Cabdi Kaariye (Qoorqoor)

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOMAALIYA

Dawlad Gobaleedka Galmudug Sharciga

Dakhliga Dawlad Gobaleedka

[Sharci LR #007/2021]

JULY 2021

Tusmo

<i>Qodobka 1aad. Cinwaanka, Awoodda iyo Taariikhda dhaqan-galka:</i>	3
<i>Qodobka 2aad. Hadafka</i>	3
<i>Qodobka 3aad. Fasiraad</i>	3
<i>Qodobka 4aad. Canshuurta Mushaaraadka</i>	5
<i>Qodobka 5aad. Canshuur-bixiyaha</i>	6
<i>Qodobka 6aad. Go'aaminta Qiyaasta Qiimaha Mushaarka ama Dakhliga ganacsi</i>	6
<i>Qodobka 7aad. Canshuurta Dakhliga Shakhsiga</i>	7
<i>Qodobka 8aad. Rafcaannada</i>	7
<i>Qodobka 9aad. Canshuur-dhaafka iyo Cabbirka ugu hooseeya.</i>	7
<i>Qodobka 10aad. Waajibnimada Is-diiwaangelinta iyo soo xareynta Xisaabaadka</i>	8
<i>Qodobka 11aad. Bixinta Canshuurta</i>	9
<i>Qodobka 12aad. Canshuurta dakhliga ganacsiyada</i>	9
<i>Qodobka 13aad. Aqoonsiga Canshuur-bixiyaha, Qodobbo guud.</i>	10
<i>Qodobka 14aad. Heerka (nisbada) Canshuurta</i>	10
<i>Qodobka 15aad. Lacag-bixin iyo risiidh.</i>	10
<i>Qodobka 16aad. Shati/laysan Ganacsi</i>	11
<i>Qodobka 17aad. Canshuurta Hantida Magaalooyinka</i>	11
<i>Qodobka 18aad. Canshuurta Shidaalka</i>	12
<i>Qodobka 19Aaad. Canshuurta Dhalinta Korontada</i>	13
<i>Qodobka 20aad. Ujuurooyinka Suuqa</i>	13
<i>Qodobka 21aad. Shati/laysan iyo Diiwaangelin Baabuur</i>	13
<i>Qodobka 22aad. Shatiga/Laysinka La-soo-bixidda iyo Goosashada Kheyraadka</i>	14
<i>Qodobka 23aad. Xeer-nidaamiyeyaasha iyo Tilmaamaha/Amarrada</i>	15
<i>Qodobka 24aad. Canshuur ka-qaadista NGO-yada, Sharikadaha Gaarka LooLeeyahay iyo Hay'adaha Kale ee Maareeya Maaliyad/Sanaadiiq</i>	15
<i>Qodobka 25aad. Ujuurooyinka Dekadda</i>	16
<i>Qodobka 26aad. Ujuurooyinka Garoonka Diyaaradaha</i>	17
<i>Qodobka 27aad: Wakiillada Dakhli-ururinta</i>	17
<i>Qodobka 28aad: Wakiillada Dakhli-Ururinta ee La Aqoonsan Yahay</i>	17
<i>Qodobka 29aad: Shaac-ka-qaadista Hantida (Declaration of Wealth)</i>	19
<i>Qodobka 30aad: Xiriirka Lala Leeyahay Dowladda Federaalka ee Soomaaliya</i>	19
<i>Qodobka 31aad: Canshuurta Waddo-marista (Road User Tax)</i>	19
<i>Qodobka 32aad: Sirnimada Macluumaadka Canshuur-bixiyaha</i>	20
<i>Qodobka 33aad. Hirgelinta Heshiiska Gaarka ah ee mideynta kastamka iyo qiimahacanshuurta Jaadka iyo Sigaarka.</i>	

Qodobka 1aad.

Cinwaanka, Awoodda iyo Taariikhda dhaqan-galka:

1. Sharcigaan waxaa lagu magacaabaa “Sharciga Dakhliga Dawlad Gbaleedka Galmudug ee 2021” waxa uuna dhaqan-gelayaa taariikhda uu saxiixo Madaxweynaha waxa uuna jirayaa ilaa uu ka buriyo (nasakho) Sharci kale ee uu ansixiyo Baarlamaanka Dawlad Gbaleedka Galmudug, Waxaana laga hirgelinayaa dhammaan dhulka Dawlad Gbaleedka Galmudug.

Qodobka 2aad.

Hadafka

1. Hadafka laga leeyahay Sharcigaan waa in lagu oggolaado daraaseynta/qiimeynta iyo ururinta canshuuro iyo lacago kale oo la qaadayo, iyo in uu oggolaado Xeer-nidaamiyeyaal iyo Amarro/tilmaamo uu soo saaro Wasiirka oo ku saabsan daraaseynta iyo qaadista canshuuraha iyo dakhliga kale, xuquuqaha iyo waajibaadyada canshuur-bixiyeyaasha, iyo arrimo kale oo la xiriira. Sharcigaan waxaa uu ka hadlayaa canshuuraha, ujuurooyinka/khidmadaha, laysimada (shatiyada) iyo lacagaha kale ee la qaado ee ay soo rogi karaan Dawlad Gobaleedka iyo Dawladaha Hoose ee Galmudug sida:

- Canshuuraha ku fadhiya mushaaraadka ay bixiyaan ganacsiyada
- Canshuuraha dakhliga/iibka ganacsiyada
- Canshuurta dakhliga shakhsiga
- Canshuuraha hantida magaaloooyinka
- Shatiyada/laysimada Ganacsiga
- Ujuurooyinka/khidmadaha Ammaanka iyo Nadaafadda Suuqyada
- Canshuuraha Shidaalka
- Canshuuraha Soo-saaridda Korontada
- Canshuuraha Diiwaangelinta Baabuurta
- Canshuuraha Marista Waddooyinka
- Shatiyada La-soo-bixidda iyo Goosashada Kheyraadka.
- Iyo Dhamaan Dakhliyada Kala Duwan ee Dawlada.

Qodobka 3aad.

Fasiraad

1. Sharcigaan dhexdiisa, haddii aaney xaaladdu si kale ka dhigin, ereyadan iyo oraahahaan soo socdawaxaa ay lahaanayaan macnaha la kala siiyey:
“Ganacsi” waxaa loola jeedaa hawl dhaqaale oo ay ku jiraan shakhsi ama koox shakhsiyaad ah oo ujeedka laga leeyahay uu yahay in faa’iido laga helo; Ganacsi waxaa ka mid ahaan kara laakiin aaney ku koobneyn: ganacsiyada tafaariiqda, warshadeynta/wax-soo-saarka, tijaarada, adeegyada cuntada iyo cabitaanka, gaadiidka, beeraha, xirfadaha iyo adeegyada kale.

“Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah ee Dawladda” waxaa loola jeedaa guddiga shaqaalaha rayidka ah ee Dawlad-gobaleedka Galmudug.

“Qiyaasta Qiimaha” waxaa loola jeedaa qiyaasta ay Wasaaradda Maaliyadda ku qiyaastey qiimaha mushaarka, dakhliga/iibka, ganacsiga ama qiimaha hantida.

“Xeer la diidi karo” waxaa loola jeedaa Xeer-nidaamiye uu Baarlamaanku uu haysto muddocayiman oo uu kaga soo horjeesan karo (diidi karo) ka hor inta Xeer-nidaamuyuhu dhaqangal noqdo.

“Shatiyada La-soo-bixidda iyo Goosashada” waxaa loola jeedaa shatiga lagu tilmaamey laguna qeexay Xeerkan ama sharci kasta oo kale ee ku habboon.

“Qof shaqaale ah” waxaa loola jeedaa Qof ka tirsan Shaqaalaha Rayidka ah ee Dawladda oo shaqaale u ah Hay’ad Loo Shaqeeyo.

“Dawlad-gobaleedka” waxaa loola jeedaa Dawlad-gobaleedka Galmudug ee Soomaaliya, *“Miisaanka Guud ee Gaariga”* ama *“Cufka Guud ee Gaariga”* waxaa loola jeedaa miisaanka guud ee loo oggol yahay gaariga iyo rarkiisa oo ah inta Tan ee ku qoran dukumentiga diiwaangelinta gaariga.

“Mushaar Guud” waxaa loola jeedaa wadarta mushaarsiinta caadiga ah ee qof shaqaale ah oo ay ka mid yihiin gunnada waqtiga dheeriga ah, khidmadaha, iyo gunnooyinka, iyo lacagaha kale ee la siiyo, ka hor inta aan waxba laga jarin.

“Tilmaammo/amarro” waxaa loola jeedaa xeerar, buugaag, ammarro, dhabbe-tuseyaal iyo ogeysiisyo

“Dawladda Degaanka/Hoose” waxaa loola jeedaa Maamul/Dawlad Gobal ama Degmo

“Wasiirka” waxaa loola jeedaa Wasiirka Maaliyadda ee Dawlad-gobaleedka Galmudug, ama saraakiisha wasaaradda ee awood gaar ah loogu wakiishey si waafaqsan waraaqda “awoodaha wakiilashada”.

“Baarlamaanka” waxaa loola jeedaa laanta sharci-dejinta, oo ah laanta la soo doorto ee Dawlad-gobaleedka Galmudug ee mas’uuliyaddeedu tahay in ay matasho dadka soo doortey, sameynta sharciyada iyo kormeerka hawlaha Dawladda iyada oo u mareysa dhegeysiyo iyo baaritaanno, ama ah sida loogu qeexay Dastuurka Dawlad-gobaleedka Galmudug.

“Liiska Mushaarka/Payroll” waxaa loola jeedaa qiimaha guud ee ujuurada ay cid loo shaqeeyo bixiso oo aan waxba laga jarin, ama qiimaha loo garto ee lagu qeexay Jadwalka laad ee xeerkan.

“Shakhsi” waxaa loola jeedaa qof kasta ama hay’ad shakhsiyad qaanuuni ah leh, oo ay ka mid yihiin sharikadaha, iskaashatooyinka, kambaniyada, shuraakooyinka, mu’asasooyinka, ururrada, ganacsiyada la wada maal-gashado, hay’adaha ammaanada ama hanti/dhul.

“Madaxweynaha” waxaa loola jeedaa Madaxweynaha Dawlad-gobaleedka Galmudug.

“Urur/hay’ad Dadweynaha u Daneeya” waxaa loola jeedaa urur/hay’ad loo aqoonsadey si waafaqsan Xeerkan.

“Xeer-nidaamiye” waa *xeer la diidi karo* oo bixinaya xeerar faahfaahsan oo uu diyaariyo uuna soo saaro Wasiirka Maaliyadda si loogu hawlgeliyo waxyaabaha uu dhigayo Xeerkan. Xeer-nidaamiyeyaashan waa kuwo ay waajib tahay in loo hoggaansamo laakiin ma aha Xeer uu soo saarey Baarlamaanka.

“Canshuurta Waddo-marayaasha” waxaa loola jeedaa canshuurta lagu sharxay laguna qeexay xeer-nidaamiye uu soo saaro Wasiirka isaga oo raacaya Xeerkan.

“Canshuur-bixiye” waxaa loola jeedaa shakhsi kasta oo ay tahay in uu canshuur u bixiyo si waafaqsan Xeerkan.

“Sanad-canshuureed” waxaa loola jeedaa sanadka taariikhiga/kalandarka.

“Dakhliga/Iibka” waxaa loola jeedaa wadarta badeecada ama adeegyada la iibiyey iyada oo aan wax laga jarin, ama qiimaha loo qiyaasey ee lagu cayimey Jadwalka 1aad ee Sharcigaan.

“Ujuurada Diiwaangelinta Baabuurta” waxaa loola jeedaa sida loogu sharxay looguna qeexay Sharcigaan dhexdiisa;

Qodobka 4aad.

Canshuurta Mushaaraadka

1. Canshuurtan waxaa lagu magacaabi doonaa Cashuurta Mushaaraadka.
2. Canshuurta Dakhliga Shaqaalaha Ganacsiga ah waa in loo xisaabiyaa si waafaqsan mushaarka guud ee qofka shaqaalaha ah, oo lagu daray gunnooyinka iyo dakhliyada kale ee soo raaaca sida abaal marinta (Bonus).
3. **. Heerka/nisbada iyo Qaddarka Canshuurta.**
 1. Qaddarka canshuurta sanad canshuureed kasta waa in ay noqotaa maxsuulka heerka/nisbada canshuurta lagu caddeeyey Jadwalka 3aad ee wareegtadan iyo mid un;
 - i. Haddii uu yahay ganacsi ay Wasaaradda u garatey in uu yahay Heerka A, qaddarka lacagta toddobaadka ama bisha loo wareejiyey shaqaalaha oo ah mushaar iyada oo la adeegsanayo hannaanka lacag-bixinta elektaroonigga ah ee canshuur-bixiyaha ama, la amrey in lagu shubo xisaabta bankiga ee canshuur-bixiyaha. Ama
 - ii. Haddii lacagta aan lagu bixinin hannaan elektaronik ah, qaddarka waa in uu shaaca ka qaadaa canshuur-bixiyaha, isaga oo keenaya xisaab lagu sameeyey hantidhowr. In uu si ku-meelgaar ah u bixiyo qaddarka lagu sheegey Jadwalka 1aad. Qoraallada mushaaraadka ee lagu sameeyey hantidhowrka waa in la soo bandhigaa ka hor inta uusan bilaaban sanad-maaliyadeedka soo socda.
 2. Haddii uu yahay ganacsi lagu baadi-soocey in uu yahay Heerarka B, C, D ama E waa in lacagta sanadlaha loo bixiyaa si waafaqsan Jadwalka 2aad.
 3. Rafcaan: ganacsi lagu baadi-soocay in uu yahay Heerka B, C, D ama E waxaa uu rafcaan ka qaadan karaa lacagta la saarey isaga oo bixinaya bayaan lagu kaabey qoraallo/dokumentiyo la caddeeyey. Rafcaannada waa in loo sameeyo si waafaqsan Qaybta 6B.
 4. Xeerka Nisbada (Xeerka sagaalaad) waxa uu la mid yahay Xeerarka kale ee uu wasiirku soo saaro sida ku cad qodobka 7aad farqadiisa 1aad ee maamulka iyo maareynta miisaaniyada iyo midka dakhliga qodobkiisa 20aad farqadiisa 43aad.
 5. Wasiirka Maaliyadda ayaa muddo ka dibba, soo saari kara Xeer-nidaamiyeyaal oo xaaladda waafajinaya ama wax-ka-beddelaya Jadwallada Xeerkan, oo uu ku jiro laakiin uusan ku koobneyn Jadwalka 3aad.

Qodobka 5aad.

Canshuur-bixiyaha

1. Canshuurta Mushaaraadka waa in uu daraaseeyaa/qiimeeyaa uuna bixiyaa milkiilaha ganacsiga ama cidada loo aaminsan yahay milkiilaha ganacsiga haddii milkiilaha aan la cayimi karin.
2. Haddii ganacsi ay leeyihiin dad hal qof ka badan, milkiilayaasha waa in ay u magacaabaan ayna u fasaxaan mid ka mid ah milkiilayaasha in uu dhammaan milkiilayaasha wakiil uga noqdo isaga oo ah milkiilaha loo aaminsan yahay milkiiyadda ee ahdaafta la xiriira fulinta arrimaha uu waajibineyo Sharcigaan.
3. Marka laga soo tago waxa ay sheegeyso farqadda 8aad ee qaybtan, haddii ganacsi ama hanti ma-guurto ah ay leeyihiin dad hal qof ka badan, dhammaan milkiilayaasha waxaa si wadajir ah iyo si shakhsi ahba loogu leeyahay canshuurta iyo lacagaha kale ee uu waajibinayo Xeerkan.
4. Marka aanu jirin milkiile ku diiwaangashan hanti-maguurto ah, ganacsi ama marka milkiilaha aan la aqoonsan karin, canshuur-bixiyaha waa in loo qaataa in uu yahay ka-faa'iideystaha hantida ma-guurtada ah, oo ay ka mid yihiin:
 - a. Shakhsiga ama shakhsiyaadka faa'iido maaliyadeed ka helaya waxa ka soo baxa ganacsiga ama hantida.
 - b. Qofka ku jira dhismaha ganacsiga.
 - t. Qofka loo aaminsan yahay in uu yahay milkiilaha dhulka ganacsigu ku yaallo ama ku shaqeynayo.

Qodobka 6aad

Go'aaminta Qiyaasta Qiimaha Mushaarka ama Dakhliga ganacsi

1. Wasaaraddu waa in ay fulisaa sahan muddo ka dibba la sameeyo oo hadafkiisu yahay in ganacsiyada ay ku kala saarto nooca hawshooda, iyo cabbirkooda.
 - a. Kala-saaridda ganacsiyada loo kala saarayo waxa ay ku hawlan yihiin waxaa loo adeegsanayaa keliya noocyada lagu sheegey jadwalka 1aad.
 - b. Ganacsiyada waa in loo kala saaraa si waafaqsan cabbirkooda (baaxaddooda) ilaa shan darajo oo la kala siinayo xuruufaha: A, B, C, D, ama E. Marka ay sameyneyso kala-soocidda wasaaraddu waxaa ay ku xisaabtami kartaa waxyaabahan soo socda: Bedka dhismaha, tirada shaqaalaha, iibka maalintii, nooca hawlaha ay ku jirto, halka goobtu ay ku taallo.
 - t. Ganacsiga lagu baadi-sooco in uu yahay heerka A waxaa looga baahan yahay in qoraal sax ah uu ka hayo lacagaha la siiyey shaqaalaha (mushaarka), iyo iibkooda (dakhligooda), waana in uu hayaa qoraalladaan muddo 5 sano ah si ay kormeer ama hantidhowr ugu sameeyaan saraakiisha Wasaaradda. Ciddii u hoggaansami weyda

qodobkan waxaa lagu ciqaabi doonaa ganaax aan ka badneyn xaddiga loogu cayimey Jadwalka 5aad, waxaana lagala noqon karaa rukhsadda/shatida ganacsiga.

- j. Noocyada ganacsiyada lagu cayimey Jadwalka 9aad waxaa si toos ah loogu baadi-soocay in ay yihiin heerka A waxaana looga baahan yahay in ay u hoggaansamaan shuruudaha looga baahan yahay ganacsiga noocaas lagu baadi-soocay, iyo sidoo kale shuruudaha kale ee uu sharcigu u dhigeey. Canshuur-bixiyeyaasha u hoggaansami waaya shuruudaha 11c ee kore waxaa lagu ciqaabi karaa in lagala noqdo rukhsadaha ay ku shaqeeyaan ilaa laga gaaro waqtiga ay u hoggaansamiddooda ay xaqiijiso Wasaaradda, iyo marka laga qaado ganaax aan ka badneyn xaddigu loogu cayimey Jadwalka 5aad.

Qodobka 7aad

Canshuurta Dakhliga Shakhsiga

1. Canshuur ayaa halkaan lagu saarey mushaaraadka guud ee shaqaalaha rayidka ah eedowladda.
 - a. Canshuurta laga rabo canshuur-bixiyaha waa in lagu xisaabiyaa nisbada lagu tilmaamey Jadwalka 3aad.
 - b. Canshuurta Dakhliga Shakhsiga ah waa in loo xisaabiyaa si waafaqsan mushaarka guud ee qofka shaqaalaha ah, oo lagu daray gunnooyinka iyo dakhliyada kale ee soo raaaca sida abaal marinata (Bonus).
 - t. Ka-goynta: Xaddiga canshuurta laga rabo waa in laga gooyaa mushaarka qofka shaqaalaha ah uu ka qaadanayo cidda uu u shaqeeyo, waana in lagu muujiyaa waraaqda mushaar-bixinta.
 - j. Dhammaan canshuuraha laga gooyey shaqaalaha waa in loo gudbiyaa Hay'adda Dakhli-Ururinta ee Wasaaradda, waana in loogu gudbiyaa sida ay tilmaameen **Amarrada/Tilmaamaha** Wasiirka.

Qodobka 8aad

Rafcaannada

1. Canshuur-bixiyeyaasha waxaa ay rafcaan ka qaadan karaan wax kasta oo la xiriira canshuur ku waajibtey, oo uu ka mid yahay baadi-soocooda ama daraaseynta/qiimeynta lagu qiyaasey in uu yahay mushaarkooda ama dakhligooda, ama nooca lagu sheegey ganacsigooda, ama diiwaangelinta halka uu deggan yahay ganacsigooda. Qaabka Rafcaanka waa in lagu tilmaamaa **Xeer-nidaamiyeyaal** uu soo saaro Wasiirka.

Qodobka 9aad.

Canshuur-dhaafka iyo Cabbirka ugu hooseeya.

1. Ganacsiyada/hay'adaha waa laga dhaafayaa canshuurta haddii uu Wasiirku xaqiijiyo in ay ka soo baxeen shuruudahan soo socda:

- a. Ganacsi noociisa lagu qiimeeyey cabbirka “E” si waafaqsan Xeerkan
- b. Ururro/hay’ado uu Wasiirku xaqiijiyey in ay yihiin “Ururro Dadka u Daneeya”. Wasiirku waa in uu xaqiijiyaa in ururrada ay ka soo baxayaan shuruudaha soo socda:
 - i. Ururrada/hay’adaha la xaqiijiyey in ay Dowladda Federaalka Soomaaliya ugu sameysey si waafaqsan shuruudaha u habboon.
 - ii. Ururro/hay’ado u qaabeeyan in ay maareeyaan aafuudka oo lagu baadi-soocay in ay leeyihiin tilmaamo dabiici ama bani’aadamnimo.
 - iii. Ururrada loo qaabeeyey in ay adeegyo caafimaadka guud ama adeegyodaaweyn oo qayb ka ah hawlaha dowladda ee Dawlad-gobaleedka Galmudug.
 - iv. Hawlgallada Diblomaasiga ah oo ay abuuraan dowladaha dalalka ajnebi ah ama urur-goboleedyada caalamiga ah oo ay ka mid yihiin lakiin aan ku koobneyn Qaramada Midoobey, Midowga Yurub iyo Midowga Afrika.
 - v. Ururrada aasaasi ahaan loo abuurey hadaf cibaado diimeed, oo ay ku jiraan masaajidda,
 - t. Wasiirku waa in uusan “Urur Dadka u Daneeya” u aqoonsan urur kasta oo loo aqoonsado in uu (a) qabto hawlo ganacsi oo aan ahayn kuwii loogu talogaley.
 - j. Magacyada iyo faahfaahinta ururrada soo codsada oo loona sameeyo canshuur-dhaaf si waafaqsan Xeerkan waa in lagu qoraa laguna taxaa Jadwalka 12aad ee Sharcigaan.

Qodobka 10aad.

Waajibnimada Is-diiwaangelinta iyo soo xareynta Xisaabaadka

1. Qof kasta oo maamulaya ganacsi ama NGO oo ka shaqeeya degaanka Dowlad- goboleedka Galmudug ee Soomaaliya waa in uu soo codsadaa in la diiwaangeliyo isaga oodeegsanaya foomka loogu talogaley ee ay dhigayaan **Tilmaamaha** ay soo saartey Wasaaradda.
 - a. Wasaaraddu waxaa ay canshuur-bixiye kasta siin doontaa Lambar Lagu Aqoonsanayo Canshuur-bixiyaha, waxaana ay baadi-sooci doontaa ganacsiga si waafaqsan qaybta 10aad ee Xeerkan.
 - b. Caddeynta diiwaangelinta waa in lagu dhejiyaa meel muuqata oo ka mid ah dhismaha uu ka diiwaangashan yahay ganacsiga.
 - c. Lambarka Aqoonsiga Canshuur-bixiyaha waa in lagu tixraaca dhammaan canshuur-celinta iyo xiriirrada lala soo yeelanayo Wasaaradda.
 - d. Canshuur-bixiye kasta oo ay waajib ku tahay canshuurta mushaarka ama dakhliga waa in uu xisaabaadka canshuurta u soo gudbiyaa si waafaqsan Xeer-nidaamiyayaasha.
2. Canshuur-bixiyayaasha waxaa laga rabaa in ay haystaan nuqulka daraaseyta/qiimeynta dhowaan lagu sameeyey iyo risiidhka canshuuraha ay dhowaan bixiyeen si ay u tusaan marka kormeerayaasha canshuurta ay kormeer ku yimaadaan goobahooda shaqada.

Qodobka 11aad.

Bixinta Canshuurta

1. Dhammaan canshuuraha waa in lagu wareejiyaa sarkaal canshuur oo loo igmadey iyada oo lagu bixinayo xafiiska loogu talogaley ka hor maalinta kama dambeysta ah ee lagu sheegey Xeer-nidaamiyayaasha.
2. Haddii tirada canshuurta la iska rabo ama qayb ka mid ah aan la bixinin maalinta kama-dambeysta ah ama ka hor maalinta kama-dambeysta ah ee ay tahay in la bixiyo, ganaaxa lagu cayimey Jadwalka 5aad ayaa lagu soo dallacayaa.
3. Lacagtan waxaa loo bixin karaa bil-bil ama saddex-biloodle muddo hal sano ah ka hor maalinta ay waajibseyso.
4. Shaac-ka-qaadista iyo risiidhada ayaa si nidaamsan ay u eegi kartaa Wasaaradda, waxaana haddii khaladaad lagu arko, ay saraakiisha ay u xilsaartey wasaaraddu ku sameyn karaan dib-u-daraaseyn, waxaana lagu soo rogi karaa ganaaxa lagu cayimey Lifaaqa 5aad. Haddii la ogaado in ay khayaano jirtey, waa in lagu qaadaa dacwad fal-dembiyeed.
 - a. Xusuusta laga reebo dhammaan canshuuraha la ururiyo waa in lagu qoraa foomka waana in loo sameeyo si waafaqsan habraacyada loogu talogaley ee uu dhigayo Xeer-nidaamiyaha uu soo saarey Wasiirka.
5. Ganacsiyada heerkoodu yahay A ee aan soo gudbin bayaan ay isku qiimeynayaan, ama aan bixinnin qoraallada xogta ganacsiga waxaa daraaseyn ku sameyn kara saraakiil ka socda Wasaaradda iyaga oo adeegsanaya qoraalladii lacag-bixintii hore ama tirada lacagta loogu cayimey Jadwalka 2aad hadba tan ugu sareysa.
6. Wasiirka ayaa isaga oo adeegsanaya Xeer-nidaamiye waxaa uu degaan gaar ah oo ka mid ah dhulka Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya ka dhigi karaa kuwo “xiran” muddo cayiman, sababo la xiriira cimilada, amniga ama xaalado degdeg ah oo loogu dhawaaqey si waafaqsan shuruucda u habboon daraaddood. Dhammaan Canshuuraha Dakhliga/Iibka iyo Canshuuraha Mushaaraadka lama bixinayo muddadan loo cayimey.

Qodobka 12aad.

Canshuurta dakhliga ganacsiyada

1. Canshuur dakhli/iib waa in Sanad-Canshuureed kasta uu ganacsi kasta sida lagu qeexay qaybta 2aad waqti un ka mid ah Sanad-Canshuureedka uga bixiyaa hawlaha ganacsi uu ka wado degaanka Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya (iyada oo aan loo eegeyninin ganacsigu uu faa'iido sameeyey sanad-canshuureedka laga hadlayo iyo in kale).
2. Canshuur-bixiyuhu waxaa uu lacagta u bixin karaa saddex-biloodle ama bil-bil ka hor maalinta kama-dambeysta ah.
3. NGO-yada aan canshuur-dhaafka loogu sameyn si waafaqsan Xeerkan waxaa waajib ku ahin ay canshuurta dakhliga ka bixiyaan qiimaha miisaaniyad-sanadeedda mashaariicdooda ka dib

marka laga jaro qiimaha sanadka kaga baxa mushaaraadkooda ee loogu dhawaaqey si loo xisaabiyo lacagta canshuurta ah ee mushaaraadka.

Qodobka 13aad.

Aqoonsiga Canshuur-bixiyaha, Qodobbo guud.

1. Dhammaan qodobbada sharci ee la xiriira Canshuurta Mushaaraadka waa in lagu saleeyaa Canshuurta Dakhliga, marka laga reebo qodobbada barafagaafka 25aad ee soo socda.
2. Dhammaan Ganacsiyada waxaa ay lacagaha u bixin karaan bille ama saddex-biloodle si waafaqsan xaddiga lacaga loogu cayimey canshuurta dakhliga (iibka) ee ku yaalla Jadwalka 2aad.
 - a. Ganacsiyada loo aqoonsado in ay yihiin darajada A waxaa ay is-daraaseynta dakhligooda (iibkooda) ay sal uga dhigayaan diiwaannada/qoraallada waxa ay iibiyeen iyo risiidhada, kuwaas oo ay tahay in laga markhaati kaco oo kormeerna lagu sameeyo haddii ay codsato Wasaaradda. Is-daraaseyntooda waa in loogu dhawaaqaa si waafaqsan qaybta 8aad ee Xeerkan. Canshuur-celinta khayaanno ama daacadnimo la'aan loo sameeyo ayaa lagu muteysan karaa dacwad fal-dembiyeed.
 - b. Ganacsiyada lagu baadi-sooco darajada A waa in ay canshuurta lagu leeyahay u xisaabiyaan iyaga oo dakhliga ay isku-daraaseeyeen in uu soo galey ku dhufanaya nisbada lagu cayimey Jadwalka 3aad.
 - c. Dhammaan Jadwallada waa in ay sanad walba xisaabisaa ayna baahisaa Wasaaradda iyada oo ku soo saareysa Xeer-nidaamiye.

Qodobka 14aad.

Heerka (nisbada) Canshuurta

1. Heerka/nisbada canshuurtu ee loo adeegsado in lagu xisaabiyo xaddiga lacagta la iska rabo waa in uu ahaadaa sida loogu cayimey Jadwalka 3aad.

Qodobka 15aad.

Lacag-bixin iyo risiidh.

1. Lacagaha waa in loo bixiyaa si waafaqsan qodobbada qaybta 9aad ee Xeerkan.
2. Canshuur-bixiyaha waa in uu nuqul la akhrin karo oo risiidhkii ugu dambeeyey ah uu ku dhejiyaa iridda goob kasta oo ganacsi.

Qodobka 16aad.

Shati/laysan Ganacsi

1. Milkiilayaasha dhammaan ganacsiyada ka shaqeeya degaanka Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya waxaa ku waajib ah in ay isu diiwaangeliyaan si waafaqsan qaybta 8aad ee Xeerkan, ayna bixiyaan ujuuro shati/leysan sanadle ah oo goob kasta oo ganacsi lagu sameynayo loo sameeyo.
 - a. Lacagta waa in la bixiyaa ka hor 1da Maarso sanad kasta.
 - b. Waa in lacagta la bixiyey risiidh loo gooyaa, waana in si joogto ah loogu dhejiyaa meel u dhow albaabka dhisme kasta oo ganacsi lagu fuliyo.
 - c. Qaddarka/tirada lacagta la bixinayo waa in ay waafaqsanaataa Jadwalka 4aad.
 - d. Ururinta shatiyada ee gudaha degaan uu ka dhisan yahay maamul degmo oo shaqeynaya waa in ay sameeyaan saraakiil ka socda maamulkaas iyaga oo u sameynaya si waafaqsan nidaamyada iyo habraacyada uu Wasiirku ku qeexay Xeer-nidaamiyeyaal.
 - e. Maamulka degmada waxaa looga baahan yahay in uu magacaabo saraakiil sare oo loo diiwaangelin karo Wakiillo Canshuur-ururin oo Rukhsad loo siiyey si waafaqsan qaybta 24aad ee Xeerkan.

Qodobka 17aad.

Canshuurta Hantida Magaalooyinka

1. Canshuur hanti oo laga bixinayo boos-dhuleed kasta oo la sahamiyey oo ku yaalla degaanka hoos taga maamul degmo oo magaalo ka tirsan Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya. Dakhliga lagu helo canshuurta hantida waa in maamulka degmada loogu qoondeeyaa si waafaqsan miisaaniyad-sanadeedda la ansaxiyey ee Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya.
 - i. Lacagta waxaa bixinaya qofka ku diiwaangashan lahaanshaha hantida
 - ii. Haddii qofka milkiilaha ahi uu maqan yahay, qofka ay u kireysan tahay ama qofka deggan hantida ayaa bixinaya lacagta, waxaana uu lacagtaa canshuurta uu ku bixiyey ka reeban karaa kirada u sugnaatey milkiilaha, ama waxaa uu milkiilaha weydiisan karaa in uu lacagtii uu bixiyey u soo celiyo.
 - iii. Nisbada canshuurta waa ay kala duwanaan kartaa si waafaqsan waxa loo oggol yahay in loo isticmaalo iyo darajada ganacsiga halkaa ka shaqeeya. Heerka/nisbada canshuurta waxaa lagu sheegey Jadwalka 3aad ee Xeerka.
 - iv. Canshuurta waxaa loo bixinayaa sanadle waana in la bixiyaa ka hor 31ka Maarso sanad walba.
 - v. Boosaska ku yaalla meelo ka baxsan dhulka degmada loo aqoonsan yahay, ayaa, marka

uu maamulka degmadu ka codsado uu Wasiirka u oggolaan karaa in canshuur laga qaado. Wasiirka waa in uu oggolaadaa codsiyada noocaas ah haddii:

1. Boosaska ay ku yaallaan dhismayaal degaan ama ganacsi ama warshadeed, iyo
2. Wasaaradda ay khuseyso loo gudbiyey codsi ku aaddan in xuduudda degmada laga shishe mariyo halka uu boosku ku yaallo.
3. Booska uu ka faa'iidayo kaabayaal ama adeegyo uu bixintoodu mas'uul ka yahay maamulka degmada.
4. Boosku uu ku dhex yeello 1 km gudaheeda halka ay hadda tahay xuduudda degmada ee hadda jirta.
 - vi. Meelahan soo socda ayaa laga dhaafey canshuuraha hantida:
 - a. Goobaha cibaadada
 - b. Xafiisyada dowladda
 - c. Ururrada/hay'adaha canshuur-dhaaf loogu sameeyey si waafaqsan qaybta 7aad ee Sharcigaan.
2. Wasiirka ayaa **Xeer-nidaamiye** ku cayimi kara arrin kasta oo la xiriirta maamulka, daraaseynta iyo qaadista canshuurta hantida. **Xeer-nidaamiyeyaasha** noocaas ah waa in ay ku jiraan:
 - a. Nooca iyo maareynta diiwaanka hanti
 - b. Nooca iyo waqtiyada la sameynayo sahamada lagu sameynayo oo waxna looga beddelayo diiwaanka hantida.
 - c. Waajibnimada in la baahiyo diiwaanka iyo xuquuqda ay dadka deggan ku diidi karaan arrintaas si waafaqsan qaybta 6B.

Qodobka 18aad.

Canshuurta Shidaalka

1. Waa in ay canshuur bixiyaan dhammaan kuwa shidaalka badan jumlada ku soo iibsada.
 - a. Shidaalka waxaa la dhihi karaa waa mid "badan oo jumlo lagu soo iibsado" marka uu ku jiro weelal 200 Litir-qaad ama ka weyn ah.
 - b. Heerka/nisbada canshuurta laga qaadayo waxaa lagu cayimey Jadwalka 3aad.
 - c. Kuwa shidaalka jumlada ku soo iibsada waa in ay Wasaaradda ka codsadaan in ay u diiwaangeliso in ay yihiin kuwo shidaalka qeybiya, muddo 1 bil oo ka bilaabata taariikhda Xeerkan gudaheeda.
 - d. Wasaaraddu waxaa ay kuwa shidaalka qeybiyaa u diiwaangelin kartaa si waafaqsan shuruudaha uu u dejiyey Wasiirka isaga oo la tashanaya maamullada u habboon, oo uu faafiyeyna iyaga oo ah Xeer-nidaamiyeyaal la xiriira Xeerkan. Waxaa laga qaadi karaa ujuurada diiwaangelineed, ee lagu sheegey Jadwalka 3aad.
 - e. Wasiirku waa in uu siiyaa shahaaddo diiwaangelineed soo-codsadayashaa ku guuleysta in la diiwaangeliyo, shahaadadaas waa in laga helaa goobta ganacsiga marka kormeer

loogu yimaado. Nuqul la akhrin karo waa in lagu soo bandhigaa meel u dhow iridda dhisme kasta oo ganacsi shidaal-qaybin ah lagu hayo.

- f. Kuwa shidaalka ku soo iibsada jumlada waa in ay diiwaan/qoraal sax ah keydiyaan si uu u eegi karo sarkaal loo igmadey oo ku shaqo leh dakhliga.
2. Waa dembi in shidaal badan jumlo lagu soo iibsado si uu qofku shakhsi ahaan ugu isticmaalo ama uu uga ganacsado sidii shidaal-qeybiye ama uu ka shaqeysiiyo dab-dhaliye ka weyn tan loogu qoondeeyey Jadwalka 3aad isaga oo aan u haysan diiwaangelin/rukhsad sax ah oo waqtigeedu aanu dhicin. Ganaaxa dembigaas la xiriira waxaa lagu cayimey Jadwalka 5aad.

Qodobka 19Aaad.

Canshuurta Dhalinta Korontada

1. Canshuur ayaa laga bixinayaan kuwa ku shaqeeya dab-dhaliyeyaasha wadarta awooddoodu ka weyn tahay hal tan oo loogu cayimay Jadwalka 3aad.
2. Heerka/nisbada canshuurta waxaa lagu cayimey Jadwalka 2aad iyo 3aad.
3. Kuwa leh dab-dhaliyeyaasha ka weyn awoodda lagu cayimay farqadan koowaad waxaa laga doonayaa in ay iska diiwaangeliyaan Wasaaradda.
4. Canshuurta waxaa loo bixinayaa bille, sadex bille ama sanadle si la mid ah sida loo bixiyo Canshuuraha ganacsiyada kale.

Qodobka 20aad

Ujuurooyinka Suuqa

1. Maamullada Degmooyinka waxaa ay degaanno gaar ah oo ku yaalla degaanka degmada u cayimi karaan suuqyo. Dhammaan kuwa goobo ganacsi ku leh suuqyada la cayimey waa in ay bixiyaan ujuuro ku aaddan amniga iyo nadaafadda suuqa.
 - a. Lacagta laga helo ujuuradaas waa in loo qoondeeyaa dowladda degmadaas ay lacagtu ka timid.
 - b. Qaddarka/xaddiga ujuurada waxaa lagu cayimey Jadwalka 3aad.
 - c. Maamulidda ujuurada suuqa waa in ay waafaqsanaataa qaybta 24aad ee Xeerkan.

Qodobka 21aad

Shati/laysan iyo Diwaangelin Baabuur

1. Ujuuro laysan/rukhsad iyo diiwaangelin baabuur oo la mid ah qaddarrada/tirooyinka lagu sheegey Jadwalka 3aad ee Xeerkan waa in Dowlad-goboleedku ku soo roгаа sanad kasta marka baabuurka sanad kasta lagu diiwaangeliyo Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya.

- a. Canshuur-bixiye waa shakhsi kasta oo deggan Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya oo leh baabuur ay tahay in lagu diiwaangeliyo Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya dhexdiisa.
 - b. Canshuur-bixiye waxaa soo hoos-geliya qof kasta oo leh baabuur oo deggan Dowlad-goboleedka ama iibsada baabuur ay tahay in laga diiwaangeliyo Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya.
 - c. Ujuurada shatiga/rukhsadda iyo diiwaangelinta baabuurta waa in la bixiyaa marka gaariga la soo iibsado, iyo ka hor 31ka Maarso ee sanad kasta oo ku xiga.
 - d. Ciddii bixin weyda ujuurada diiwaangelinta baabuurta waxaa la ganaaxayaa ganaaxa lagu cayimey Jadwalka 5aad.
 - e. Shakhsiyadka bixinaya ujuurada shatiga/rukhsadda iyo diiwaangelinta baabuurta waxaa la siinayaa shahaado diiwaangelin oo ay waajib tahay in ay ku dhejiyaan meel muuqata oo baabuurka ka mid ah.
2. Haddii aan la caddeynin in la bixiyey ujuurada shatiga iyo diiwaangelinta, lama diiwaangelin karo, dib-looma diiwaangelin karo lamana kormeeri karo.
 3. Ujuurooyinka shatiga/rukhsadda iyo diiwaangelinta baabuurta waxaa qaadi kara saraakiil Wasaaradda Gaadiidka ka tirsan oo ah Wakiillo Dakhli-ururin oo rukhsad ay siisey Wasaaradda, waana in hawshaas loo qabtaa si waafaqsan **Xeer-nidaamiyeyaasha** uu soo saaro Wasiirka.

Qodobka 22aad.

Shatiga/Laysinka La-soo-bixidda iyo Goosashada Kheyraadka

1. Shakhsi kasta oo ka shaqeeysta ganacsi la-soo-bixid iyo goosasho kheyraad ee lagu taxay Jadwalka 3aad ee dhulka dadweynaha ee Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya, ama Maamul dowlad hoose, waa in uu shati/laysin ka qaataa Dowlad-goboleedka ka hor inta uusan la soo-bixin ama goosan kheyraadkaas.
 - a. Lacagta ujuurada shatiga waxaa ay u dhigantaa tirada kheyraadka uu shatigaa u oggol yahay in uu la soo baxo ama goosto si ku saleysan hal-beegga oo lagu dhuftey qiimaha halkii halbeeg loogu gooyey Jadwalka 3aad. Isla ujuuradaas ayaa laga qaadayaa dhammaan ganacsiyada kala duwan ee la-soo-bixidda iyo goosashada iyada oo aan loo eegeynin cabbirka, hawlaha ama dakhliga soo gala.
 - b. Wasiirka ayaa wax ka beddeli kara qaddarka kheyraadka lala soo bixi karo sanadka si waafaqsan sahanka sanad kasta lagu sameeyo ganacsiga la-soo-bixidda iyo goosashada si ay taas uga tarjunto xaaladaha ka jira degaanka.
 - c. Ujuurada shatiga/laysinka waa in la bixiyaa waqtiga la qaadanaayo shatiga/laysinka.
 - d. Si ay u caddeeyaan in la bixiyey lacagta ujuurada shatiga/laysinka, Dowlad-goboleedka, ama Maamulka Dowladda Hoose, waa in ay soo saaraan shati/laysin lambareysan oo loogu talogaley nooc kasta oo kheyraad ah oo lala soo baxo ama la

goosto.

- e. Ganacsigu waa in uu haystaa nuqul ka mid ah shatiga/laysinka si uu u tuso marka ay kormeer ugu timaaddo Wasaaradda ama wakiil ka socda Maamulka Dowladda Hoose.
2. Cidda bixin weyda lacagta ujuurada shatiga/laysinka waxaa lagala wareegayaa kheyraadkii ay la soo baxdey ama ay goosatey waxaana laga mamnuucayaa in hal sano ay la soo baxdo ama goosato kheyraadka noocaas ah.

Qodobka 23aad.

Xeer-nidaamiyeyaasha iyo Tilmaamaha/Amarrada

1. Wasiirku waa in uu soo saaraa Xeer-nidaamiyeyaasha iyo Tilmaamaha/Amarrada loogu baahdo in si taabagal ah oo hufan loo hirgeliyo qodobbada Xeerkan.
 - a. Xeer-nidaamiyeyaashu waa in ay waafaqsanaadaan dhammaan qodobbada Xeerkan, ama Xeer kasta oo kale oo uu leeyahay Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya oo lagu maamulo arrimaha uu taabanayo Xeer-nidaamiyaha.
2. Wasiirku waxaa uu soo saari karaa Amarro/Tilmaamo sharxaya foomamka, ogeysiisyada, xisaab-celinta iyo dokumentiyada kale ee lagama maarmaanka u ah in si taabagal ah oo hufan loo hirgeliyo qodobbada Xeerkan. Wasiirku waa in uu dokumentiyadaas ka dhigaa kuwo ay lacag la'aan ku helaan dadweynaha.
3. Wasiirku waxaa uu soo saari karaa Tilmaamo/Amarro ama waxaa uu u wakiilan karaa saraakiisha loo oggol yahay ama Wakiillada Dakhli-ururinta ee La Aqoonsan yahay ee ku qeexan qaybta 24aad ee Xeerkan ee la xiriira sida si taabagal ah oo hufan loogu hirgelinayo Sharcigaan.

Qodobka 24aad.

Canshuur ka-qaadista NGO-yada, Sharikadaha Gaarka LooLeeyahay iyo Hay'adaha Kale ee Maareeya Maaliyad/Sanaadiiq.

1. **Rukhsadaha/shatiyada:** Cid kasta oo maamuleysa ama dooneysa in ay qaab Urur Aan Dowli Ahayn (NGO) uga shaqeyso dhulka Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya waa in ay is-diiwaangelisaa ayna haysataa shahaaddo diiwaangelin oo ay soo saartey Wasaaradda qorsheynta iyo xiriirka caalamiga ah. Waana in ay iska-bixisaa khidmad diiwaangelin si waafaqsan jadwalka 3aad.
2. Ururrada diiwaangashan waxaa qabanaya dhammaan shuruucda Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya oo ay ka mid yihiin dhammaan shuruudaha maaliyadeed iyo canshuur ee ku jira Xeerkan iyo Xeerarka kale.
3. Wasaaradda ka mas'uulka ah waa in ay bil kasta ay Wasaaradda u soo gudbisaa nuqullada dhammaan shahaadooyinka diiwaangelinta ee la bixiyey.
4. Waxaa dembi ah in cid ay bixiso macluumaad been ah marka ay sameyneyso is-

diiwaangelin, dembigaas oo soo jiidanaya ciqaab ah ganaaxa lagu cayimey Jadwalka 5aad ama in lagala noqdo diiwaangelinta ama labadaba.

5. Wasaaradda ka mas'uulka ah waa in ay hubisaa in la ilaaliyo dhammaan shuruucda iyo Xeer-nidaamiyeyaasha u habboon hawsha ay qabaneyso cidda soo codsaneysa diiwaangelinta
6. NGO-yada iyo sharikadaha aan canshuurta looga dhaafin si waafaqsan xeerkan. Canshuurta waa in ay u bixiyaan si waafaqsan nisbada loogu cayimey Jadwalka 3aad qiimaha mushaarka buuxa ee la siiyo ama qaddarka lacagta toddobaadlaha ama billaha ah ee shaqaalaha degaanka loogu wareejiyo mushaar ahaan iyada oo uu sidaa sameynayo nidaamka elektaroonigga ah ee lacag-bixinta ee lacag-bixiyaha ama, amar la siiyo, bankiga canshuur-bixiyaha, shaqaalaha NGO-ga, sharikadaha iyo ganacsiyada ku yaalla degaanka Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya, si waafaqsan qaybta 5aad ee Xeerkan.
7. NGO-yada, maareeyeyaasha maaliyadaha deeq-bixiyeyaasha, iyo sharikaadka mashaariic gaar ah ka fuliya degaanka Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya waa in ay bixiyaan canshuurta dakliga (iibka) ee lagu sheegey qaybta 10aad ee Xeerkan, ama ay bixiyaan qadar u dhigma canshuurta dakhliga oo ku dhisan wadarta qiimaha mashaariicda la filayo in ay fuliyaan sanad-canshuureedkaas, ka dib marka laga jaro qaddarka lacagta mushaaraadka ee loogu dhawaaqey iyada oo ah canshuurta mushaaraadka, oo lagu dhuftey nisbad canshuurta dakhliga (iibka) ee lagu cayimey Jadwalka 3aad.
8. Ciddii u hoggaansami weysa qodobbadan xeerkan waxaa lala tiigsanayaa ciqaabaha ku qoran Jadwalka 5aad.

Qodobka 25aad.

Ujuurooyinka Dekadda

1. Taciifo ujuuro lagu bixinayo adeegyada lagu bixiyo dekadaha ku yaalla dhulka Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya ayaa uu sanad walba go'aamin doonaa Wasiirka oo la tashanaya hay'adda ka mas'uulka ah hawsha dekadaha. Marka la go'aaminayo ujuurooyinka, waa in tixgelinta ay mudan tahay la siiyaa ujuurooyinka ay qaadaan dekadaha tartanka kula jira, kharashka ku baxa adeegyada, iyo culeyska ay ujuurooyinkaasi ku yeelanayaan kuwa isticmaala dekadaha. Ujuurooyinka ayaa loo kala duwi doonaa si ku saleysan tirada iyo muddada adeegyada la isticmaalay.
2. Ujuurooyinka lagu qaado dekadaha waxaa lagu baahinayaa Jadwalka 11aad ee Xeerkan.
3. Dhammaan dakhliga lagu qaado dekadaha waxaa loo gudbiyaan loona diwaangeliyaa si waafaqsan Tilmaamaha/amarrada uu soo saaro Wasiirka.

Qodobka 26aad.

Ujuurooyinka Garoonka Diyaaradaha

1. Tariifada ujuurooyinka lagu bixinayo adeegyada lagu helo garoon kasta oo diyaaradeed oo la ansaxiyey oo ku yaalla dhulka Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya waxaa sanad walba go'aamin doona Wasiirka oo la tashanaya Hay'adda Maamusha Garoomada Diyaaradaha. Marka la go'aaminayo ujuurooyinka, waa in tixgelinta ay mudan tahay la siiyaa ujuurooyinka ay qaadaan garoomada diyaaradaha ee tartanka kula jira, kharashka ku baxa adeegyada, iyo culeyska ay ujuurooyinkaasi ku yeelanayaan kuwa isticmaala garoonka diyaaraha. Ujuurooyinka ayaa loo kala duwi doonaa si ku saleysan tirada iyo muddada adeegyada la isticmaalay.
2. Ujuurooyinka lagu qaado garoomada diyaaradaha waxaa lagu baahinayaa Jadwalka 10aad ee Xeerkan.
3. Hay'adda Maamusha Garoonka Diyaaradaha, ayaa, garoon kasta oo diyaaradeed, u cayimi doonta qof ka mas'uul noqda oo loo diiwaangeliyo in uu yahay Wakiil Dakhli-ururin oo La Aqoonsan Yahay si waafaqsan qaybta 24aad ee Xeerkan kaas oo raaci doona **Xeer-nidaamiyeyaasha** iyo **Tilmaamaha** loo soo saaro si waafaqsan qaybta 24aad ee Xeerkan.

Qodobka 27aad:

Wakiillada Dakhli-ururinta.

1. Dhammaan dakhliyada kala duwan oo ay ka mid yihiin laakiin aan ku koobneyn canshuuraha, ujuurooyinka, lacagaha la qaado, ganaaxyada, ay qaadaan ama loo qaado wasaaradaha kala duwan ama hay'adaha kale ee dowladda waa in loo qaadaa loona maareyaa si waafaqsan siyaasadaha, nidaamyada iyo habraacyada loogu dejiyo Tilmaamaha uu soo saaro Wasiirku.
2. Dhammaan dakhliyada la qaado iyada oo laga wakiil yahay dowladda waa in loo maareeyaa loona diiwaangeliyaa si waafaqsan nidaamyada iyo habraacyada loogu dejiyey Xeer-nidaamiyeyaasha uu soo saarey Wasiirka.

Qodobka 28aad:

Wakiillada Dakhli-Ururinta ee La Aqoonsan Yahay

1. Dhammaan kuwa qaada dakhli iyaga oo ka wakiil ah dowladda Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya waxaa looga baahan yahay in ay soo magacaabaan Sarkaal ama saraakiil mid ka badan oo uu Wasiisku u diiwaangeliso in ay noqdaan Wakiil Dakhli-Ururin oo La Aqoonsan Yahay oo oggolaansho u haysta in uu dakhli la cayimey uu ka qaado degaan gaar ah. Wasiirka ayaa, marka uu la-tashi la sameeyo Agaasimaha Dakhli-Ururinta, waxaa uu wakiil u magacaabi karaa si waafaqsan faqradda 61aad.

2. Wakiilka waa in uu ka soo baxaa shuruudaha guud ee Wakiillada Dakhli-Ururinta ee La Aqoonsan Yahay ee uu Wasiirku ku dejiyey Xeer-nidaamiyeyaasha.
3. Wakiilka Dakhli-ururinta ee La Aqoonsan Yahay waxaa uu Wasiirka uga mas'uul yahay:
 - a. Hubinta in si sugan loo soo gudbiyo dhammaan lacagaha la ururiyo iyada oo looga wakiil yahay dowladda lana adeegsanayo foomamka iyo habraacyada ay dhigayaan Tilmaamaha uu soo saaro Maamulka Dakhli-Ururinta ee Wasaaradda.
 - b. Warbixin joogto ah oo dakhli-ururinta laga soo siiyo Wasiirka si waafaqsan habka iyo qaabka ay u dhigeen Tilmaamaha ay soo saartey Hay'adda Dakhli-Ururinta.
 - c. Hubinta in dhammaan shaqaalaha uu waajibaadkoodu ka mid yahay dakhli-ururin ay helaan tababarka u habboon ee ku saabsan waajibaadyadaas, ayna raacaan xeer-anshaxeedka Wasaaradda iyo Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah ee Dowladda.
 - d. Hubinta in dhammaan arrimaha anshax-marinta ee la xiriira dakhliga loo sameeyo si waafaqsan xeer-anshaxeedka Wasaaradda.
4. Waa dembi in dadweynaha laga qaado ama la isku dayo in laga qaado lacag iyada oo laga wakiil yahay, ama la sheeganayo in wakiil looga yahay dowlad ka jirta degaanka Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya iyada oo aan si sax ah qofkaas loogu diiwaangelin in uu yahay Wakiil Dakhli-Ururin oo La Aqoonsan Yahay ama ahayn qof waqtigaasi shaqadiisu tahay Dakhli-Ururiye u shaqeeya Wasaaradda Maaliyadda ee Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya. Ciqaabaha ka dhalanaya waxaa ay ku qoran yihiin Jadwalka 5aad.
5. Hay'adahan soo socda waxaa looga baahan yahay in ay sarkaal sare u diiwaangeliyaan in uu noqdo Wakiil Dakhli-ururin oo La Aqoonsan Yahay:
 - e. Hay'adaha maamula dekada iyo garoonka diyaaradaha.
 - f. Waax ama wasaarad dowladeed oo dakhli ururisa sida rukhsado/shatiyo ama ujuurooyin.
 - g. Maamul degmo, dowlad hoose, ama hay'ado kale oo dowladeed.
 - h. Sharikadaha gaarka loo leeyahay ee qandaraas lagu siiyo in ay qabtaan adeeg ay wakiil uga yihiin dowladda oo la xiriira ururinta canshuuraha, ujuurooyinka/khidmooyinka, dibaajiga, ama dakhli nooc kale ah.
 - i. Hay'adaha Wax-soo-dejinta & Wax-dhoofinta oo aqbala tariifooyinka iyo ujuurooyinka u sugnaadey dowladda.
 - j. Hay'adaha shaqadoodu la xiriirto shixnadaha ee oggolaada ujuurooyinka dekada iyo garoonka diyaaradaha ee u sugnaadey dowladda.
 - k. Cid kasta oo kale oo ururisa dakhli ay wakiil uga tahay dowladda hadafka la doono ha laga lahaadee.
6. Wasiirku waxaa uu, isaga oo adeegsanaya “waraaq Awood Cid u Wakiilasho”, uu awooddiisa la xiriirta dhammaan arrimaha kala duwan ee la xiriira wakiillada u dhiiban karaa Agaasimaha Hay'adda Dakhli-Ururinta.

Qodobka 29aad:

Shaac-ka-qaadista Hantida (*Declaration of Wealth*)

1. Dhammaan saraakiisha dakhliga waxaa looga baahan yahay in ay shaac ka qaadaan hantida, dakhliga iyo danaha iska hor imaanaya ee ay ku waajibinayaan shuruudka u habboon.

Qodobka 30aad:

Xiriirka Lala Leeyahay Dowladda Federaalka ee Soomaaliya

1. Dastuurka Dowladda Federaalka ee Soomaaliya (DFS) ayaa tilmaamaya go'aaminta xuquuqaha iyo waajibaayada, iyo qaybinta hawlaha iyo dakhliga.
2. Dowladda Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya ayaa ka mas'uul ah habraacyada iyo nidaamyada maaliyadeed ee la xiriira dakhliga iyo kharashaadka iyada u gaarka ah.
3. Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya waa in ay hubisaa in siyaasadaheeda, nidaamyadeeda iyo habraacyadeedu ay waafaqsan yihiin kuwa Dowladda Federaalka ah ee Soomaaliya.

Qodobka 31aad:

Canshuurta Waddo-marista (*Road User Tax*)

1. Canshuur Waddo-marista ayaa laga qaadayaa baabuurta ganacsiga iyo kuwa sida badeecooyinka ee soo gelaya ama ka baxaya dhulka Dowlad-goboleedka Galmudug ee Soomaaliya. Canshuuraha waddo-marista waxaa bixinaya hawl-wadeennada baabuurta ganacsiga iyo kuwa sida badeecooyinka.
2. Xaddiga lacagta la qaadayo waxaa lagu qeexayaa xeerka sagaalaad Jadwalkiisa 11aad, Nisbooyinka mar walba oo loobaahdo Wasiirka Maaliyada ayaa ku baahin doona Xeer/nidaamiyeyaal.
3. Wasiirka ayaa muddo ka dib waxa uu Xeer-nidaamiye, canshuur-dhaaf ugu sameyn karaa baabuur ganacsi ama kuwo sida badeecooyin oo gaar ah marka ay sidaan badeecooyin loo adeegsanayo ujeedooyin gaar ah. Ujeedooyinka gaarka ah waxaa ka mid ahaan kara qaadista badeecooyin loogu talo galey gargaar bani'aadamnimo ama mashaariicda ay maalgeliyaan deeq-bixiyeyaasha oo canshuur-dhaafkoodu horey loo ansaxiyey.
4. Canshuurta Waddo-marista ee ay bixiyaan hawl-wadeennada baabuurta wadda badeecooyinka lagu sheegay faqradda 73 waa in lagu bixiyaa baraha kantaroollada ee loogu talogaley laakiin waxaa lagala soo noqon karaa xarumaha Hay'adda Dakhli-Ururinta ee Wasaaradda ka dib marka loo soo gudbiyo dokumentiyo laga heley cidda isticmaaleysa badeecooyinka, kuwaas oo caddeynaya in badeecooyinkii ay gaareen halkii loo wadey loona isticmaaley hawshii bani'aadamnimada ama mashruucii canshuur-dhaafka haystey.

5. Canshuuraha Waddo-marista waxaa qaadi kara keliya dakhli-ururiyeyaasha loo aqoonsan yahay ee jooga baraha kantaroolka ee la cayimay, Wasaaradda ka mas'uulka ah amniga xuduudda. Calamadda baraha kantaroolka ee la ansaxiyey waa in ay si cad u muujiyaan awoodda lagu abuurey waana in loo dhisaa si waafaqsan Xeer-nidaamiyeyaasha u habboon.
6. Iskudayidda in dakhli lagu ururiyo bar kantarool oo aan sharci ahayn oo hawsheedana loo wadin si waafaqsan oggolaanshaha saxda ah waa fal-dembiyeed waxaana lagu ciqaabayaa sida ku cad xeerka sagaalaad Jadwalkiisa Shanaad.

Qodobka 32aad: Sirnimada Macluumaadka Canshuur-bixiyaha

1. Dhammaan macluumaadka uu canshuur-bixiyuhu siiyo hay'adaha canshuurta, haddii uu yahay canshuur-celin ama qaab kale, waa in dhammaan saraakiisha ay ilaaliyaan sirnimadiisa.
2. Wasiirku waa in uu hubiyaa in Xeer-nidaamiyeyaal la xiriira in macluumaadka si ammaan ah loo keydiyo iyo in habraacyada la xiriira helidda macluumaadka ay si taabogal ah u shaqeynayaan.
3. Dhammaan saraakiisha waa in lagu tababaraa ilaalinta sirta.
4. U-hoggaansamid la'aanta Xeer-nidaamiyeyaasha la xiriira sirnimada waa dembi anshax-xumo culus ah waxaana ay horseedi kartaa in qofka lagu qaado dacwad fal-dembiyeed.

Qodobka 33aad.

Hirgelinta Heshiiska Gaarka ah ee mideynta kastamka iyo qiimahacanshuurta Jaadka iyo Sigaarka.

1. Qeexid "*Heshiis*" waxaa loola jeedaa is-afgarad ama dokumenti kale oo Wasiirrada Maaliyadda ee Dowlad-goboleedka iyo Dowladda Federaalka kaga heshiiyaan in si mideysan loo hirgeliyo canshuur ama kastam gaar ah.
2. Qodobbada qaybtan waxaa ay la xiriiraan heshiisyadan lagu cayimey jadwalka 13aad.
3. Wasiirka Maaliyadda waa in uu faafiyaa Xeer-nidaamiyeyaal iyo Tilmaamo dhaqangelinaya shuruudaha heshiiska lagu cayimey jadwalka 13aad
4. Soo-dhoofinta Jaadka iyo sigaarka waxaa loo sameyn karaa keliya si waafaqsan Xeer-nidaamiyeyaasha iyo Tilmaamaha lagu xusey baragaraafka 83 ee kore.
5. Haddii ay dhacdo in ay iska horyimaadaan Xeer-nidaamiyeyaashaa iyo Tilmaamaha,iyo sharci dowlad-goboleed ama federaal, sharciga dowlad-goboleedka ama federaalka ayaa la raacayaa.
6. Heshiisyada, ama wax-ka-beddellada dambe ee lagu sameeyo heshiiska lagu cayimey jadwalka 13aad, ma dhaqangelayaan ilaa Xeer-nidaamiye ama Tilmaan dhaqangelineysa heshiiska ama wax-ka-beddelka uu ka faafiyo Wasiirka.
7. Xeer-nidaamiyeyaasha iyo Tilmaamaha lagu xusey qaybtaan waxaa ay shaqeynayaan ilaa uu ka beddelo ama uu wax-ka-beddel ku sameeyo Wasiirka Maaliyadda ama uu laalo sharci dawlad Goboleedka ama federaalka kazoo baxay.